

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33881
Nom	Història de l'art del gòtic
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1006 - Grau d' Història de l'Art	Facultat de Geografia i Història	2	Segon quadrimestre
1902 - Formació per a la qualificació específica (R.D 860/2010)	Facultat de Geografia i Història	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1006 - Grau d' Història de l'Art	14 - Historia del Arte Medieval	Obligatòria
1902 - Formació per a la qualificació específica (R.D 860/2010)	4 - Història de l'Art	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
IZQUIERDO ARANDA, MARIA TERESA	230 - Història de l'Art
MOCHOLI MARTINEZ, MARIA ELVIRA	230 - Història de l'Art
SERRA DESFILIS, AMADEO	230 - Història de l'Art

RESUM

Estudi de les manifestacions artístiques d'Europa occidental entre els segles XII i XVI en el marc de la nova cultura urbana i dels grans poders polítics i religiosos. L'origen i desenrotllament de l'arquitectura gòtica en el nord de França i la seua difusió. L'arquitectura gòtica mediterrània i la tardogòtica. Les arts del color: vidrieres, pintures i il·luminació de manuscrits. L'escultura gòtica i els seus gèneres. La pintura italogòtica i la seua difusió. El gòtic internacional i el tardogòtic en les arts figuratives. Imatges de devoció, retaules i arts decoratives. L'art gòtic en els regnes hispans.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Coneixements bàsics en Història de l'Art.

Coneixements bàsics de la història d'Europa en l'Edat Mitjana.

COMPETÈNCIES

1006 - Grau d' Història de l'Art

- Coneixement crític de les coordenades espaciotemporals de la història de l'art.
- Visió diacrònica general de la història de l'art universal.
- Visió diacrònica regional i completa dels fenòmens artístics territorials.
- Coneixement de l'art medieval.
- Coneixement de la bibliografia actualitzada, anàlisi crítica d'aquesta, i capacitat per realitzar una síntesi a partir d'un posicionament crític.
- Saber aplicar una metodologia científica per a qualsevol tipus d'actuació i de decisió en relació amb els coneixements d'història de l'art.
- Saber utilitzar els coneixements adquirits en la formulació d'hipòtesi, realització de síntesi i formulació ordenada de conclusions.
- Saber aplicar els coneixements instrumentals aplicats a la història de l'art per interpretar i manejar gràfics, fotografies, imatge en moviment, informàtica i materials de l'obra d'art.
- Prendre contacte directe amb les obres artístiques mitjançant visites als monuments històrics, museus i exposicions que mostren el públic aquest tipus d'obres.
- Saber aplicar els coneixements comprensius d'idiomes moderns, incidint en el vocabulari tècnic.
- Capacitat per reunir i interpretar dades rellevants i emetre judicis que incloguen una reflexió sobre aspectes de la producció artística en les diferents facetes.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

L'alumne ha d'estar capacitat per a aplicar les competències assolides a l'estudi de les distintes manifestacions artístiques d'Europa occidental entre els segles XII i XVI en el marc de la nova cultura urbana i dels grans poders polítics i religiosos.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. EL NAIXEMENT DEL GÒTIC I LA SEUA DIFUSIÓ (1150-1280)

L'Europa de les ciutats i les catedrals. Els regnes d'Occident i l'auge de la França dels Capetos. L'art i el poder: l'Església, les monarquies i la societat urbana.

Arquitectura gòtica: Una nova arquitectura. La catedral gòtica i l'opus francigenum. Difusió del model gòtic francès a Europa.

Escultura gòtica: La primera escultura gòtica: canvis formals i iconogràfics. La humanització de la imatge plàstica. Les grans portades monumentals. L'escultura francesa i la seua difusió a Europa.

Les arts del color: La vidriera. La miniatura reial francesa i la difusió del model francès en la pintura i la il·luminació de manuscrits.

2. L'ART ITALIÀ DEL TRECENTO I LA DIVERSITAT DEL GÒTIC A EUROPA (1280-1350)

Introducció a l'art europeu entre 1280 i 1350. La Itàlia del segle XIII, entre el Papat i l'Imperi. La força de les ciutats: l'orgull cívic i els tallers urbans. San Francisco i el moviment mendicant. L'herència de l'Antiguitat i la seua recepció. La nova cultura artística italiana i el gòtic francès.

Arquitectura: L'herència mediterrània antiga i l'opus francigenum. L'arquitectura cívica a Itàlia. L'arquitectura gòtica mediterrània.

Escultura: Antiguitat i plàstica gòtica en el Trecento italià. Els nous gèneres escultòrics: els pulpits, els monuments funeraris i l'escultura cívica.

Les arts del color: La manera grega i la pintura Italo-bizantina. La renovació de la pintura entre Roma, Assís i Toscana (1280-1350).

3. EL GÒTIC TARDÀ (1350-1440)

Europa entre 1350-1440, crisi i mobilitat social. El mercat i la producció artística: tallers urbans. L'art de les corts europees.

Arquitectura gòtica tardana. Innovació tècnica i decoració monumental. Nous tipus constructius: la capella funerària, l'església mendicant, el palau.

L'escultura del gòtic tardà: Les últimes portades monumentals. L'escultura funerària. Els retaules i la talla en fusta. L'escultura en xicoteta grandària i l'orfebreria.

La pintura del gòtic internacional a l'ars nova de Flandes. La miniatura i la pintura sobre taula. Altres arts del color.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	45,00	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	20,00	0
Estudi i treball autònom	50,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT**A. Tres hores de classe presencial per setmana que podran ser teòriques o pràctiques.**

Estes 45 hores es distribuïran de la manera següent:

- 1) Classes teòriques impartides pels professors en les quals els professors exposaran a l'alumnat els aspectes essencials de la matèria, tractaran de sistematitzar els continguts i proporcionaran i facilitaran bibliografia per a la preparació de l'examen.
- 2) Classes pràctiques en les quals es realitzaran exercicis pràctics orientats a l'aplicació dels continguts d'aprenentatge de l'assignatura. Tindran lloc al llarg de les classes presencials establides. L'objectiu és ajudar l'alumnat en l'exercici de la lectura, l'anàlisi i la comprensió dels textos i treballs publicats que es faciliten en la bibliografia de referència

B. Assistència a activitats complementàries programades pel professorat.

Estes activitats es plantegen amb el doble objectiu d'aprofundir en els continguts d'aprenentatge com per a treballar les competències específiques de l'assignatura.

Dins d'este apartat s'inclouen diverses possibilitats metodològiques, com ara l'assistència a conferències o seminaris monogràfics específics, visites fora de l'aula a una ciutat, a un entorn o conjunt monumental històric i artístic significatiu, a un museu amb la seua col·lecció artística pròpia. L'assistència a aquests tipus d'activitats ha de servir al propòsit de socialitzar a estudiants i professorat, a aprofundir en alguns coneixements i a facilitar l'intercanvi d'opinions i experiències a partir del contacte directe amb obres d'art, valorant també el seu estat de conservació i les seues condicions de visibilitat i estima per part del públic.

Per estes raons l'assistència de l'alumnat a les distintes activitats programades és obligatòria. Perquè siga valorada l'activitat s'haurà d'entregar una memòria sobre l'activitat realitzada. Les característiques i l'estructura de la memòria es comunicaran a l'alumne/a amb anterioritat a la realització de l'activitat.

C. Assistència a tutories no programades

L'alumne/a podrà assistir a les hores d'atenció que el professorat tinga establides a fi de realitzar consultes sobre qualsevol aspecte o dubte relacionat amb l'assignatura.

D. Assistència a tutories programades

L'alumne/a podrà assistir a tutories programades per part del professorat amb la finalitat d'ampliar aspectes teoricopràctics, en sessions programades fora de l'horari docent.

AVALUACIÓ

S'avaluarà:

1r. El seguiment de la preparació de les classes teòriques i de les classes pràctiques. Este control tindrà lloc a través dels exercicis i comentaris de textos realitzats en les classes pràctiques, en les que s'avaluarà la participació de l'alumne/a en el debat establert, així com els exercicis escrits que han d'entregar-se als professors (treballs individuals).

2n. L'assistència a seminaris o activitats complementàries, dels que caldrà presentar una memòria per a la seua avaluació final. Este apartat es complementarà amb el control de les lectures recomanades per a la preparació de les classes presencials.

3r. L'examen final, en el que es valoraran tant l'exposició dels coneixements teòrics adquirits com la seua aplicació pràctica.

En funció del tipus d'activitats previstes el percentatge que representa cadascun d'aquests aspectes en la nota final se estableix d'acord al següent rang:

Prova escrita: examen	60-50%
Lectures i activitats complementàries	30-20%
Avaluació de treballs individuals	30-10%
TOTAL	100%

Per a la segona convocatòria, el professor o la professora tindran necessàriament en compte les qualificacions obtingudes durant el curs en les diverses tasques i activitats realitzades al marge de les proves escrites. No obstant això, les qualificacions de les proves de preparació de classes teòriques, controls de lectura, treballs pràctics i activitats complementàries només seran considerades en les dos primeres convocatòries. En el cas que no s'hagen realitzat les activitats durant el curs, eixe apartat

computara com no presentat. En la segona convocatòria no s'admet cap tipus de treball ni es recupera el control de lectura, només es realitza l'examen. Per a realitzar la mitjana de les qualificacions es requereix una nota mínima de 4 sobre 10 en l'exàmen escrit.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- ALEGRE CARVAJAL, E. y otros (2014), El arte de la Baja Edad Media occidental: arquitectura, escultura y pintura, Madrid, Editorial Universitaria Ramón Areces - UNED.
- CAMILLE, M. (2005): Arte gótico. Visiones gloriosas, Madrid, Akal.
- CASTELNUOVO, E., SERGI, G. (2009 - 2016): Arte e historia en la Edad Media, 3 vols. Madrid, Akal.
- CASTELNUOVO, E. (1999): "El artista", en LE GOFF, J.: El hombre medieval, Madrid, Alianza.
- GARCÍA MARSILLA, J.V. (2002): Història de l'Art Medieval, València, Universitat de València.
- GARCÍA MARSILLA, J.V. (dir.), Historia del arte medieval, PUV, Valencia, 2012.
- PIVA, P. (ed.) (2008): El alma de la piedra: Arquitectura medieval, Barcelona, Lunwerk.
- RAMÍREZ, J. A., editor (1996): Historia del Arte 2. La Edad Media, Madrid, Alianza.
- TOMAN, R., (ed.) (1998): El gótico. Arquitectura, escultura, pintura, Colonia, Könemann.
- YARZA, J.; MELERO, M., (1996): Arte Medieval II, Madrid, Historia 16.

Complementàries

- BANGO, I., (1990): El monasterio medieval, Madrid, Anaya.
- BARAGLI, S. (2006) El siglo XIV, Madrid, Electa.
- BIALOSTOCKI, J., (1998): El arte del siglo XV. De Parler a Durero, Madrid, Istmo.
- CAMILLE, M., (2000): El ídolo gótico. Ideología y creación de imágenes en el Occidente medieval, Madrid, Akal.
- CHERRY, J., (1999): Las artes decorativas medievales. Madrid, Akal.
- ERLANDE-BRANDENBURG, A., (1993): La catedral, Madrid, Akal.
- ESPAÑOL BERTRAN, F. (2002): El gòtic català, Manresa, Àmbit.
- JACQUES PI, J., (2003): La estética del románico y el gótico. Madrid, Antonio Machado.
- MARTINDALE, A., (1993): Arte Gótico, Barcelona, Destino.
- MIRA, E.; ZARAGOZÁ, A. (eds.) (2003): Una arquitectura gótica mediterránea, 2 vols. Valencia, Generalitat Valenciana.
- PANOFSKY, E. (ed.) (2004), Abad Suger. Sobre la Abadía de Saint Denis y sus tesoros artísticos, Madrid, Cátedra.

- PAOLETTI, J. T.; RADKE, G. M., (2002): El arte en la Italia del Renacimiento, Madrid, Akal, capítulos 1, 2, y 3.
- SÁNCHEZ AMEIJERAS, R. (2014): Los rostros de las palabras. Imágenes y teoría literaria en el Occidente medieval, Madrid, Akal.
- WHITE, J. (1989): Arte y arquitectura en Italia, 1250-1400, Madrid, Cátedra.
- WILLIAMSON, P. (1997): Escultura Gótica, 1140-1300, Madrid, Cátedra.
- YARZA, J. (1992): Baja Edad Media. Los siglos del gótico, Madrid, Sílex.